

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIII/159/13
Rady Miasta Siemiatycze
z dnia 30 stycznia 2013 r.

Urząd Miasta Siemiatycze

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2013 - 2016

Siemiatycze, styczeń 2013 r.

Wstęp

I Analiza SWOT

II Diagnoza

III Cele programu

IV Zadania i podmioty realizujące program

V Zasady finansowania

VI Monitoring i realizacja programu

WSTEP

Zjawisko narkomanii w Polsce rozwijało się na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Ilość osób popadających w uzależnienie oraz zniwo tego zjawiska stale się zmienia. Tak jak zmieniają się substancje uzależniające tak i zmieniają się modele zażywania. Niezależnie od zażywanych środków wszystkie substancje psychoaktywne uważa się za niezwykle groźne, wykluczające możliwość kontrolowanego ich używania, prowadzące do uzależnienia, poważnych negatywnych konsekwencji zdrowotnych, destrukcji zdolności jednostki do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie, a często nawet do śmierci.

Definicja pojęcia narkomanii użyta w ustawie o zapobieganiu i przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., określa się jako „stałe lub okresowe przyjmowanie w celach niemedycznych środków odurzających lub psychotropowych albo środków zastępczych w wyniku czego może powstać lub powstała zależność”.

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi, na mocy przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r., podstawę do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Uchwalany jest przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia. Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 roku w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

Głównym celem Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii stanowi podstawę prawną i merytoryczną opracowania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Siemiatycze na lata 2013-2016. Program został opracowany w oparciu o diagnozę sporządzoną na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w siemiatyckich szkołach w październiku 2012 r. Badaniami objęto 319 uczniów klas II i III szkół gimnazjalnych oraz 440 uczniów siemiatyckiego liceum ogólnokształcącego.

I ANALIZA SWOT

MOCNE STORNY	SŁABE STORNY
- podnoszenie kwalifikacji przez pracowników jednostek działających na rzecz rodzin z problemem uzależnień - prowadzenie działalności wychowawczej i profilaktycznej w świetlicy środowiskowej - profilaktyczne oddziaływania wobec dzieci i młodzieży prowadzone w placówkach oświatowo wychowawczych - zabezpieczenie dostępu dzieciom i młodzieży do różnorodnych form spędzania czasu wolnego w ramach pracy SOK, MOSiR, ZHP, kluby sportowe, koła zainteresowań w Siemiatyczach - prawidłowe wykorzystywanie środków finansowych pochodzących m. in. z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - zatrudnianie wyspecjalizowanej kadry pracowników zajmujących się rodzinami z problemowymi uzależnień w Poradni Uzależnień, Punkcie konsultacyjno-terapeutycznym ds. uzależnień, Poradni psychologiczno - pedagogicznej - zainteresowanie problemem uzależnień ze strony szkół, - odpowiednie przygotowanie kadr w szkołach i instytucjach wspierających proces wychowawczy - współpraca z klubami sportowymi realizującymi programy w ramach profilaktyki uzależnień - współpraca między organizacjami pozarządowymi i jednostkami organizacyjnymi miasta - współpraca pomiędzy wszystkimi instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,	- za mało grup wsparcia, grup samopomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie grup młodzieżowych - niewystarczająca współpraca niektórych rodziców ze szkołami - niewystarczająca ilość (zdaniem młodzieży) miejsc spotkań dla młodych ludzi oraz alternatywnych form spędzania czasu przez młodzież - za mało różnorodnych form współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży - społeczność lokalna nie włącza się w działania samopomocowe - mała ilość organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień - niewystarczająca edukacja społeczna - niewystarczająca dostępność do sal gimnastycznych i boisk szkolnych oraz Orlika - bezrobocie i migracje zarobkowe rodziców - wzrastająca liczba osób eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, - postrzeganie narkotyków jako sposoby radzenia z problemami i stresem, - brak autorytetów, infantylicyzacja życia, - promocja łatwego i hedonistycznego życia przez media,

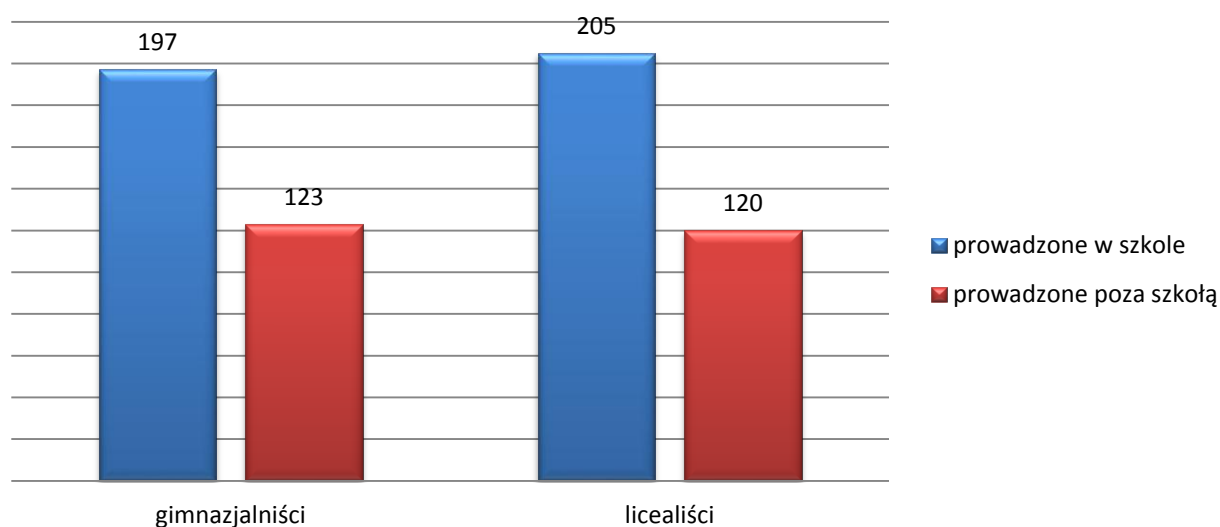
SZANSE	ZAGROŻENIA
- istniejący system prawny (w tym Krajowy i Wojewódzki program przeciwdziałania uzależnieniom) - odpowiednie przygotowanie kadr w szkołach i instytucjach wspierających - zwiększenie zakresu szkolnych programów profilaktycznych na terenie szkół - istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy - wzrost pracy wolontariuszy na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych wśród osób zajmujących się problemem uzależnień w mieście - pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na finansowanie różnego rodzaju przedsięwzięć - zwiększenie ilości akcji informacyjnych na terenie miasta - zwiększenie ilości alternatywnych działań, imprez kulturalnych, zajęć pozalekcyjnych - wzrost poziomu wiedzy społeczeństwa nt. problemów uzależnień - gotowość władz lokalnych do współpracy z partnerami społecznymi	- występowanie na terenie miasta zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, marginalizacji i alienacji grup i osób - istnieje zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej - niska wiedza społeczeństwa na temat współczesnych zagrożeń, - postępująca zmiana systemu wartości, - niekontrolowany dostęp młodzieży do Internetu, - obawa rodzin przed ujawnieniem problemu w środowisku, - zubożenie społeczeństwa, - wzrost zachowań agresywnych dzieci i młodzieży - zmiana mentalności społecznej – społeczne przyzwolenia na proceder zażywania substancji psychoaktywnych, brak odpowiedzialności za innych

II DIAGNOZA

Diagnoza społeczna została sporządzona na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz danych Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach.

Badaniem ankietowym zostało objętych 759 uczniów w przedziale wiekowym 14-19 lat ze szkół z terenu miasta Siemiatycze tj.: Gimnazjum Publicznego nr 1 i nr 2 oraz Zespołu Szkół. Celem badania była ocena poziomu zażywania narkotyków przez młodzież, ich dostępności w mieście oraz wiedzy na temat przyczyn i skutków ich zażywania, a także jakości spędzania wolnego czasu młodzieży.

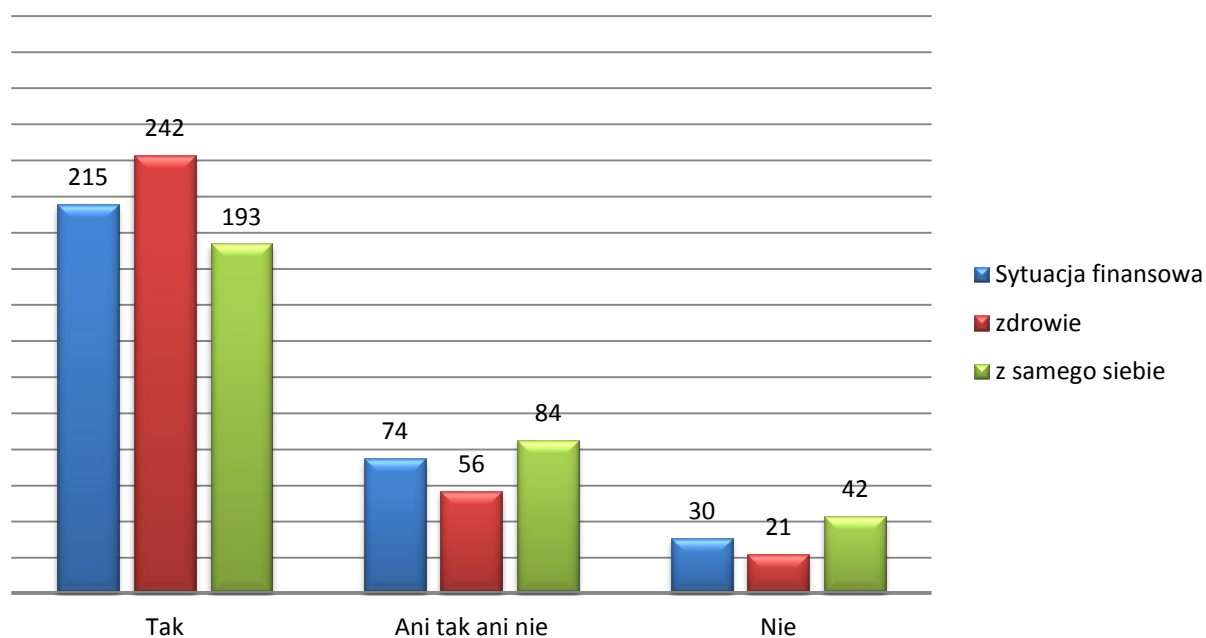
Ilość respondentów korzystających z zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych:

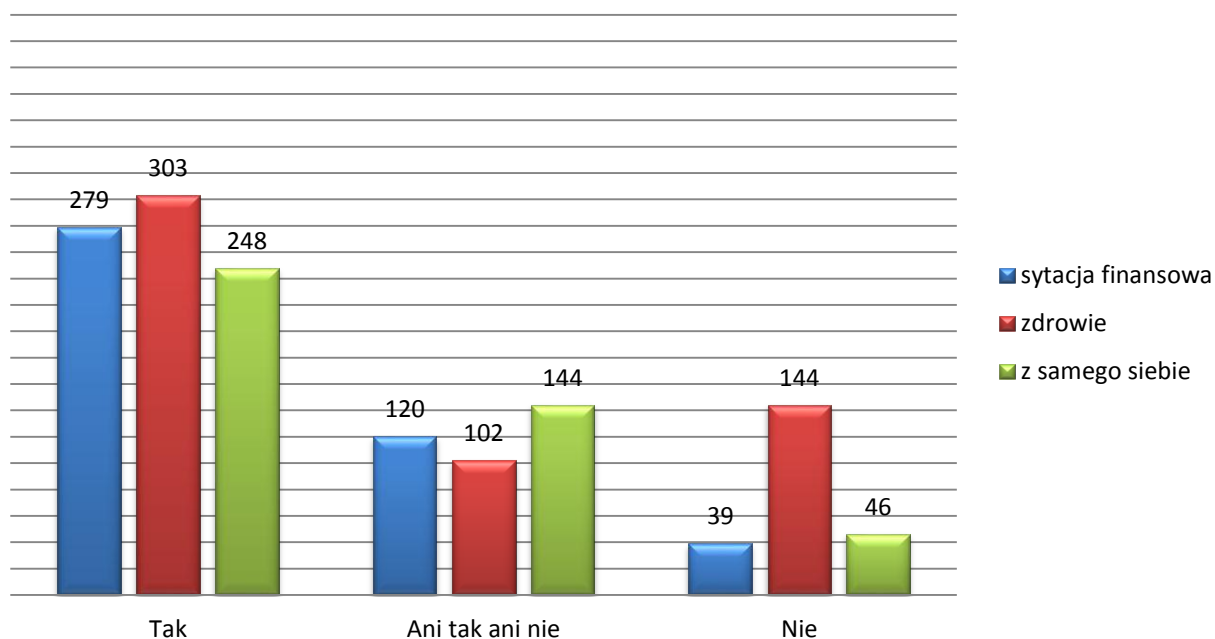
Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży poprzez zorganizowane zajęcia jest jednym z wielu czynników, który może chronić przez uzależnieniami. Ponadto uczestnictwo w pozytywnej grupie rówieśniczej, promującej społecznie akceptowane i popularyzowane aspekty zachowań stanowi doskonałą profilaktykę do zachowań ryzykownych.

Satysfakcja badanych z samego siebie, swojego zdrowia oraz sytuacji finansowej rodziny:

Gimnazjaliści

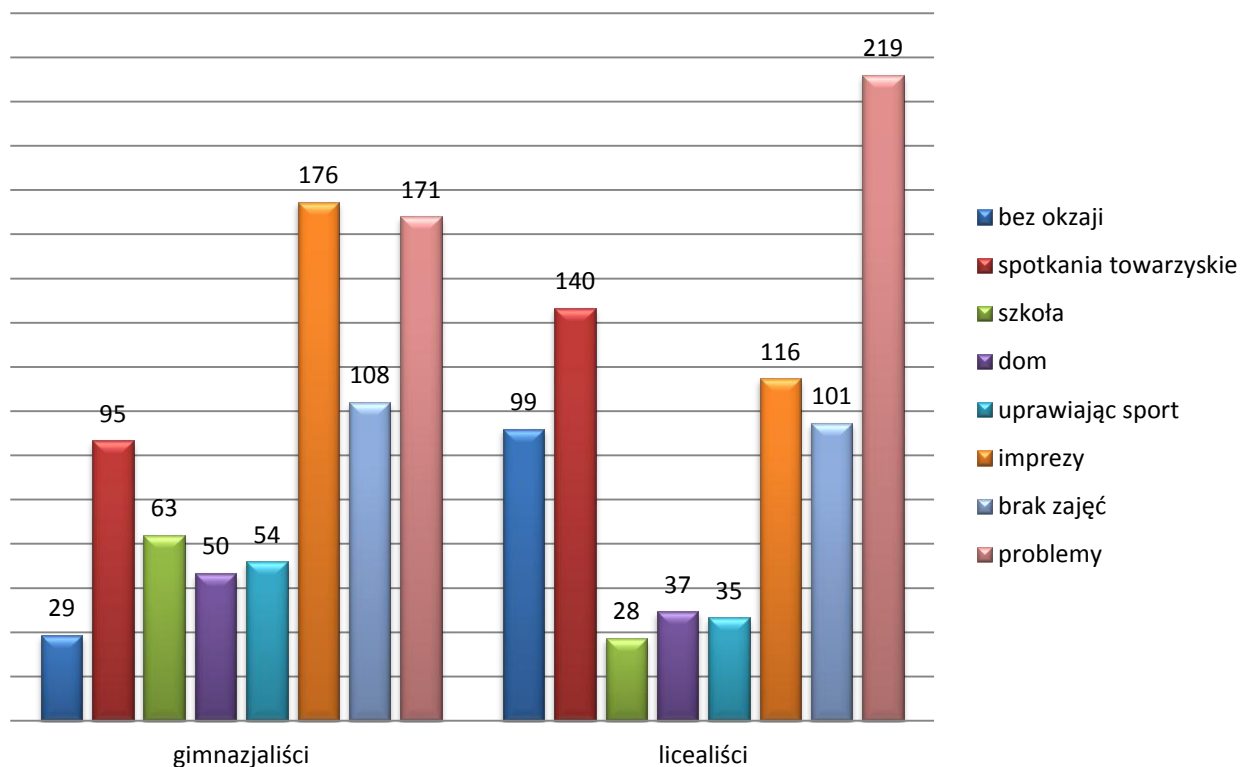

Licealiści

Jak wynika z wielu badań, zadowolenie z samego siebie (w tym także zdrowia) jest ważnym czynnikiem profilaktycznym. Młode osoby zadowolone z siebie są znacznie bardziej asertywne, posiadające „tożsamość ja” należą do grupy mniejszego ryzyka – nie mają potrzeby dopasowania do innych w tym także do grup eksperymentujących z używkami.

Powody i sytuacje, w których młodzież sięga po narkotyki:

Dane zaprezentowane na powyższym wykresie wykazują, iż młodzież najczęściej sięga po narkotyki podczas spotkań towarzyskich, imprez oraz braku zajęć. Niezwykle niepokojącym jest fakt, iż w przekonaniu respondentów substancje psychoaktywne zażywane są z powodu problemów- istnieje mityczne przekonanie, iż używki dają ucieczkę od problemów. Zażywanie narkotyków przez sportowców wiąże się z zażywaniem przez nich niebezpiecznych sterydów anabolicznych, które bardzo niekorzystnie wpływają na organizm zwłaszcza młodych ludzi.

Zażywanie środków psychoaktywnych przez badanych:

Gimnazjaliści

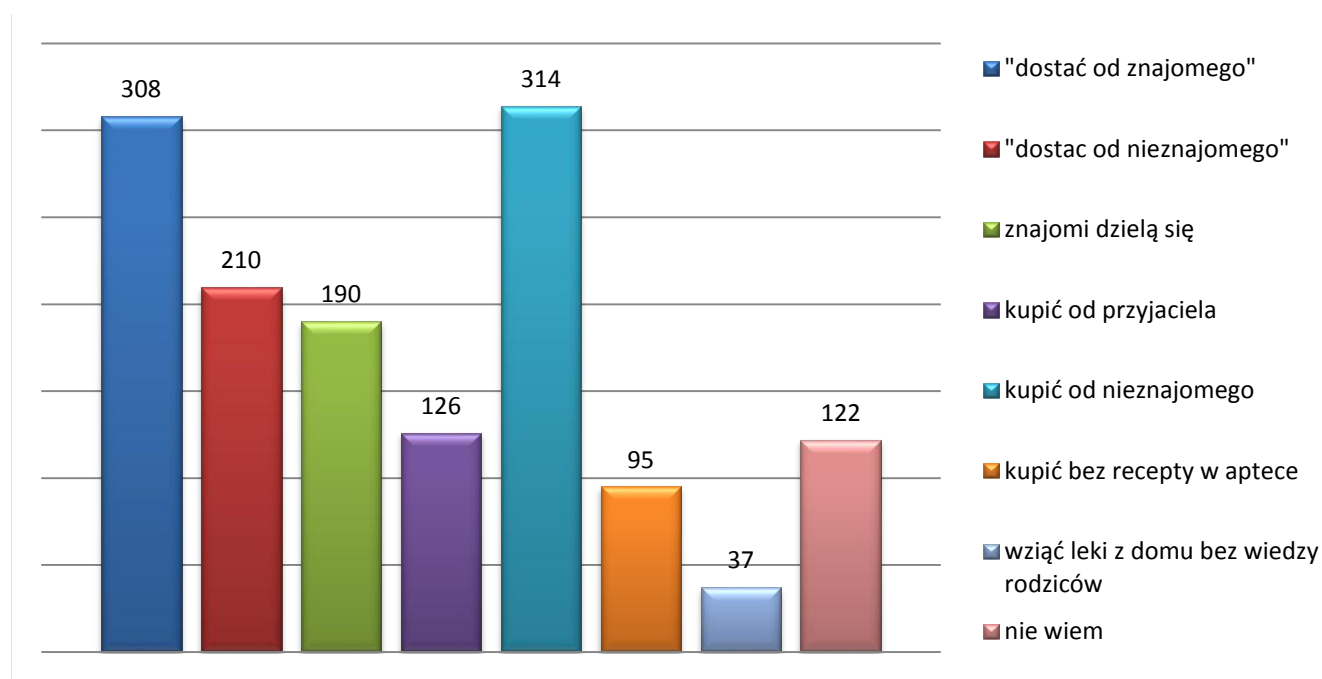
	Nie, nigdy	TAK		
		1-2 razy w życiu	Kilka razy	Co jakiś czas
Marihuana lub haszysz	281	16	13	9
Amfetamina	314	5	0	0
Heroina	314	3	1	1
Dopalacze	309	5	3	2
Leki przyjmowane w celu odurzania się	290	14	10	4
Sterydy anaboliczne	315	2	0	2
Alkohol razem z tabletkami	309	8	2	0
Alkohol razem z marihuaną	301	5	4	9

Licealiści

	Nie, nigdy	TAK		
		1-2 razy w życiu	Kilka razy	Co jakiś czas
Marihuana lub haszysz	310	44	42	49
Amfetamina	385	9	6	1
Heroina	394	6	0	1
Dopalacze	381	31	7	0
Leki przyjmowane w celu odurzania się	400	40	39	6
Sterydy anaboliczne	428	1	6	4
Alkohol razem z tabletkami	395	16	8	0
Alkohol razem z marihuaną	353	42	22	20

Powyższe dane świadczą o braku zażywania substancji psychoaktywnych przez zdecydowaną większość badanej młodzieży. Narkotykiem, po który najczęściej sięgają uczniowie to marihuana lub haszysz, leki (nasenne, uspokajające lub na grypę) przyjmowane w celu odurzania się. Licealiści wykazali ponadto aktywność w przypadku eksperymentowania z dopalaczami. Ostatnia rubryka tabeli świadczy o systematycznym sięganiu po narkotyki co można utożsamiać z uzależnieniem od powyższych substancji.

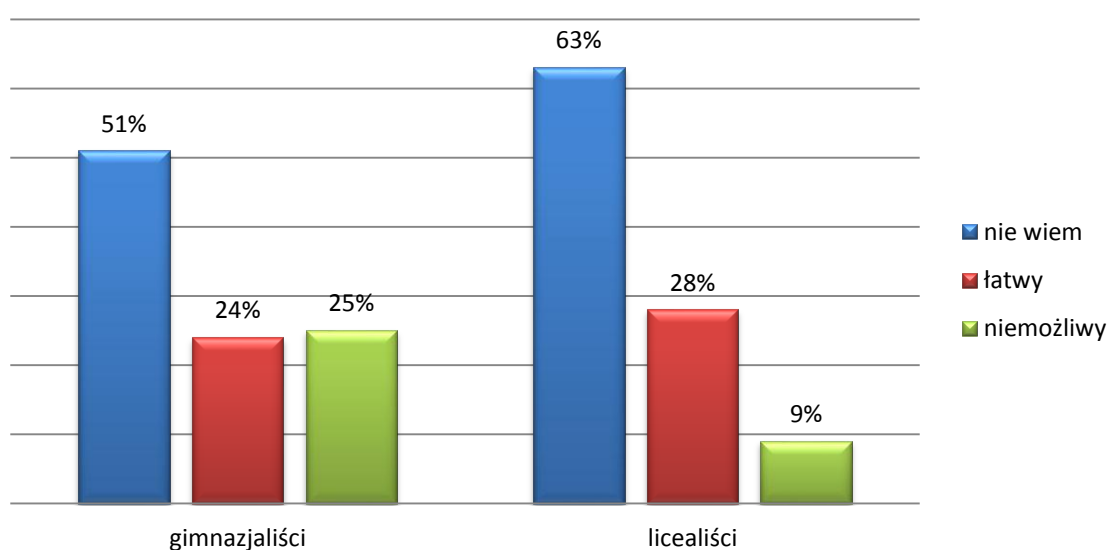
Sposoby pozyskania narkotyków w mieście:

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, iż młodzież najczęściej kupuje narkotyki od osób znanych tylko ze słyszenia lub kupuje od znajomych. Znacznie rzadziej dostaje je od kolegów lub nieznanymi ludźmi. Powyższe dane potwierdzają poprzednie pytania, w których młodzież wykazała zażywanie leków w celu odurzenia – kupując bez recepty w aptece lub wynosząc z domowej apteczki.

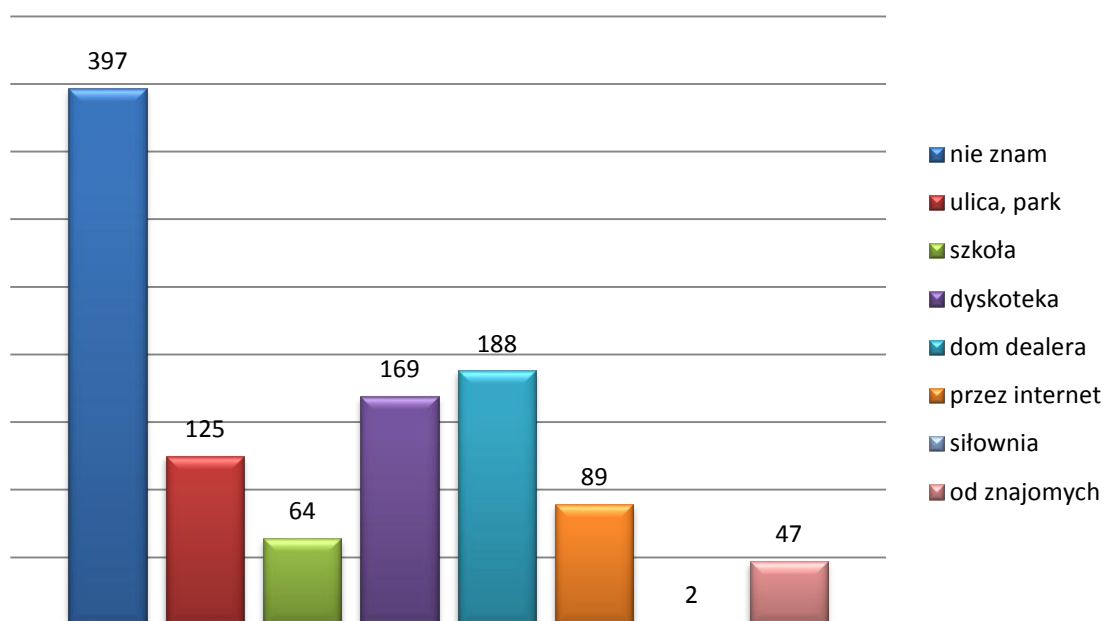
Kolejne pytanie dotyczyło dostępności narkotyków w mieście Siemiatycze. Ponad połowa ankietowanej młodzieży – 51% gimnazjalistów oraz 63% licealistów nie wie, czy dostęp do narkotyków jest łatwy, czy trudny. 24% gimnazjalistów oraz 28% licealistów ocenia, że łatwo można zaopatrzyć się w narkotyki. Duża liczba ankietowanych gimnazjalistów (ok. 25%) i licealistów (ok. 9%) uznało to za niemożliwe.

Dostępność do zdobycia narkotyku:

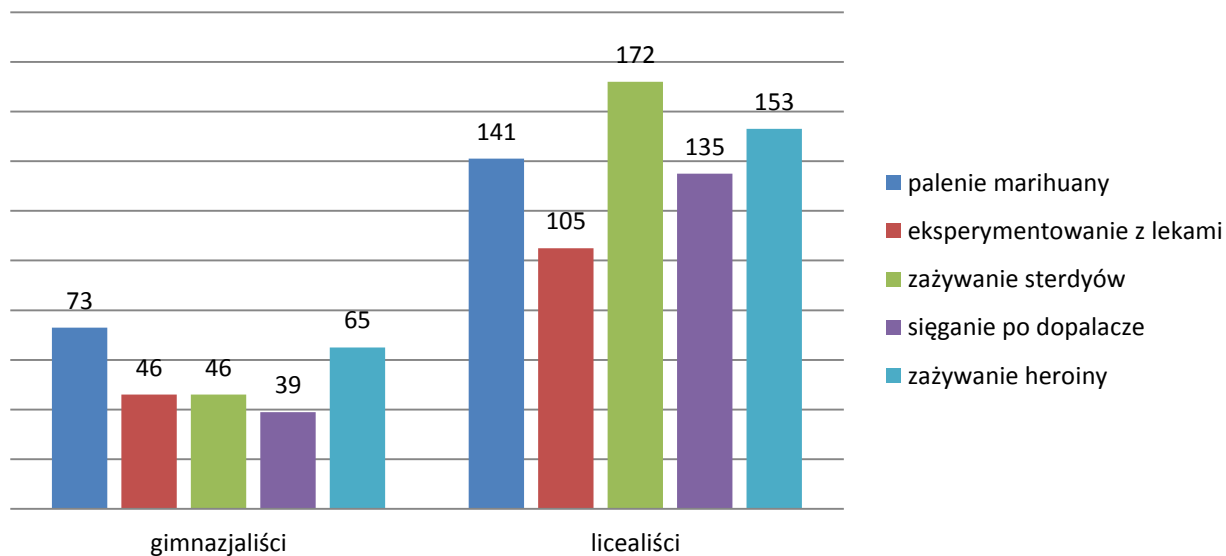
Miejsca, w których można najłatwiej zakupić narkotyki:

Zdecydowana większość respondentów nie zna miejsc, w których można zakupić narkotyki. Spośród znanych młodzieży miejsc większość wymienia dom dealera oraz miejsca spotkań młodzieżowych- dyskoteki, puby. Kolejno wymieniane są także miejsca publiczne- park, ulice, a nawet szkoły. Część ankietowanych twierdzi, iż substancje psychoaktywne można pozyskać przez internet lub od znajomych. Nieliczni wskazali także siłownię.

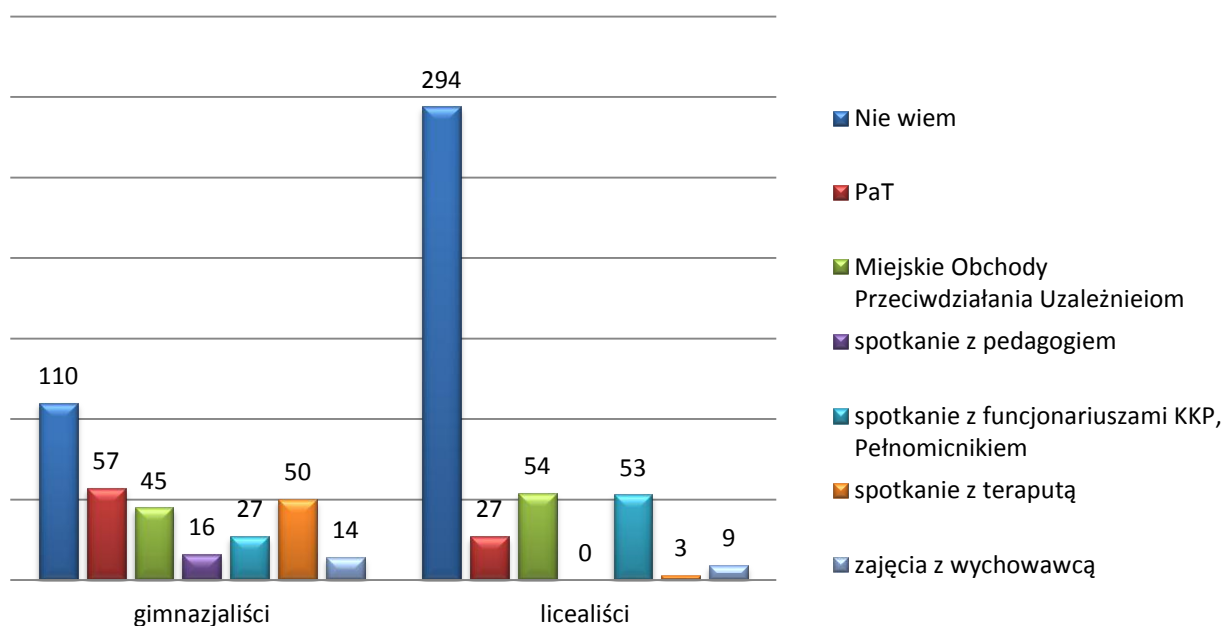
Kolejnym badanym obszarem była wiedza uczniów nt. konsekwencji związanych z zażywaniem narkotyków. 250 gimnazjalistów oraz 190 licealistów nie zna żadnych konsekwencji zażywania środków psychoaktywnych.

Spośród znanych młodzieży konsekwencji zażywania narkotyków wymieniano konkretne przykłady w odniesieniu do konkretnych rodzajów używek. Wyniki prezentuje poniższy wykres. Informacje te świadczą także o zainteresowaniu z ich strony w tymże zakresie lub potwierdza się fakt kontaktu badanych z narkotykami. Od kilku lat bowiem nie prowadzi się zajęć z młodzieżą, w których omawiałoby się konkretne narkotyki podając ich nazwy ani konkretne skutki w odniesieniu do poszczególnych rodzajów. Wszelkie konsekwencje wymieniane są ogólnie dla wszystkich substancji psychoaktywnych.

Ostatnie pytanie ankietowe kwestionariusza tyczyło się uczestnictwa badanych w programach profilaktycznych lub innych zajęciach o tym charakterze. Młodzież poza wymienieniem zajęć w jakich brali udział, musiała także podać zapamiętane motto lub zdanie. Wyniki są następujące:

Zajęcia profilaktyczne, w których uczestniczyła młodzież:

Wśród wymienianych zdań, które młodzież zapamiętała z udziału w ww. zajęciach wymieniono:

„Narkotyki- na co mi to?”, „Nie i już”, „Odleć z nami nie narkotykami”, „Mówimy nie”, „Stop używkom”, „Dziękuję, ale nie”, „Nie piję, nie palę, nie biorę”, „Zawsze możesz się bawić bez używek”, „Moda na życie bez używek”, „Nie warto eksperymentować”, „Zażywasz przegrywasz”, „Nie pij, nie pal”, „Lepsze życie bez używek”.

Każdego roku Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach odnotowuje liczne stwierdzone przestępstwa związane ze środkami odurzającymi i substancjami psychoaktywnymi.

Liczba przestępstw stwierdzonych przez KPP w Siemiatyczach związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychoaktywnymi:

ŚRODKI ZABEZPIECZONE		
RODZAJ	ILOŚĆ	
marihuana	225,86	g
	18	roślina
POZOSTAŁE DANE		
Ilość wszczętych postępowań	17	
Ilość stwierdzonych czynów	55	
Ilość ustalonych podejrzanych	26	

Środkiem psychoaktywnym zabezpieczonym przez KPP w Siemiatyczach w 2012 r. była marihuana. W związku z powyższym wszczęto postępowania przeciwko ustalonym podejrzanym.

III CELE PROGRAMU

Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska narkomanii oraz zintegrowanie lokalnego środowiska w realizacji strategii walki z narkotykami na terenie miasta Siemiatycze.

Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie oferty pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych i uzależnionych oraz ich rodzin.
- 2) podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców (w tym osób zajmujących się profilaktyką uzależnień) w zakresie uzależnień i profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych
- 3) podniesienie umiejętności komunikacyjnych, wychowawczych i społecznych
- 4) pogłębianie współpracy władz samorządowych, mieszkańców, podmiotów lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii
- 5) zwiększenie dostępności do aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodziców.

IV Zadania i podmioty realizujące program

Lp.	Zadanie	Zasoby	Harmogram realizacji
1	Zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych oraz rodzin	Terapeuta (2 razy w miesiącu)	cały rok
2	Obchody Miejskiego Dnia Przeciwdziałania Uzależnieniom	Pełnomocnik, MOSiR, SOK, szkoły	cały rok
3	Punkt konsultacyjno – terapeutyczny ds. uzależnień – prowadzenie poradnictwa i konsultacji	Pełnomocnik	cały rok
4	Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z osobami mającymi styczność z substancjami psychoaktywnymi	Urząd Miasta	cały rok
5	Przygotowywanie/zakup i propagowanie broszur oraz informatorów adresowanych do mieszkańców dotyczących ofert pomocy	Pełnomocnik	cały rok
6	Włączenie się w ogólnopolskie oraz lokalne kampanie poświęcone przeciwdziałaniu zjawisku narkomanii mające na celu edukację społeczeństwa w zakresie przemocy i uzależnień	Pełnomocnik	cały rok
7	Zajęcia warsztatowe dotyczące zwiększenia umiejętności interpersonalnych i radzenie sobie w sytuacji nacisku grupy rówieśniczej na używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych	Pełnomocnik	cały rok
8	Dofinansowanie profesjonalnych programów profilaktycznych na terenie szkół	Urząd Miasta	cały rok
9	Kampania informacyjna dotycząca oferty instytucji i placówek udzielających pomocy i wsparcia osobom tego potrzebującym, zakup materiałów edukacyjnych	Pełnomocnik	cały rok
10	Organizowanie i dofinansowanie koncertów oraz imprez dla młodzieży o profilaktycznym charakterze, wspieranie działań promujących zdrowy styl życia	Pełnomocnik	cały rok
11	Organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych (kształtowanie umiejętności porozumiewania się między rodzicami a dziećmi jako podstawa zapobiegania rozwojowi uzależnień od narkotyków)	Pełnomocnik	cały rok
12	Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży eksperymentującej z używkami „FreD goes net”	Pełnomocnik, kuratorzy, KPP, szkoły	cały rok
13	Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych skierowanych do grup rówieśniczych	Pełnomocnik	cały rok
14	Edukacja lokalnych decydentów i radnych co do wagi i skali problematyki narkomanii poprzez zapraszanie do udziału w lokalnych debatach, kampaniach,	Pełnomocnik	cały rok

	impresach profilaktycznych		
15	Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów narkomanii poprzez prenumeratę publikacji i specjalistycznych opracowań, materiałów multimedialnych	Pełnomocnik	cały rok
16	Kontynuacja członkostwa w Podlaskim Forum Przeciwdziałania Uzależnieniom	Pełnomocnik	cały rok
17	Upowszechnianie materiałów edukacyjnych podczas imprez i spotkań masowych na terenie miasta	Pełnomocnik	cały rok
18	Dofinansowanie imprez, wypoczynku letniego oraz innych działań na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Urząd Miasta	cały rok
19	Ocena aktualnego stanu problemów narkotykowych, istniejących zasobów oraz efektów prowadzonych dotychczas działań, przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów w zakresie zażywania narkotyków wśród uczniów	Pełnomocnik, szkoły	raz do roku
20	Prowadzenie działalności sprawozdawczej z podejmowanych działań w ramach przeciwdziałania uzależnieniom na terenie miasta	Pełnomocnik	I kwartał
21	Przeciwdziałanie zjawisku narkomanii w ramach partycypacji publicznej projektu Decydujmy Razem	Pełnomocnik, mieszkańcy miasta	2013-2014

V Zasady finansowania

Finansowanie programu będzie dokonywane w ramach środków własnych Miasta uzyskanych z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu uchwalanych corocznie w budżecie miasta. Ponadto realizacja niektórych zadań programu odbywać się będzie dzięki pozyskanym środkom z zewnątrz: z udziału w programach zewnętrznych oraz od sponsorów.

VI Monitoring i realizacja programu

Koordinację realizacji zadań powyższego Programu prowadzi Pełnomocnik ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Po zakończeniu realizacji zadań Programu jego realizatorzy zobowiązani są do przedstawienia sprawozdań z realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring i realizacja Programu prowadzona będzie poprzez:

- sprawozdanie wewnętrzne dla Burmistrza oraz Rady Miasta Siemiatycze
- zewnętrzne dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.